

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Ljubljana, 9.11.2018

Zadeva: **Pripombe k ZAKONU O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O ZAŠČITI ŽIVALI**

Spoštovani,

V zvezi z osnutkom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali, ki je v javni razpravi, podajamo pripombe in predloge, kot sledijo v nadaljevanju.

1. Pripombe k 1. členu

»...beseda »poskusov« nadomesti z besedo »postopkov«.

Iz obrazložitve spremembe člena izhaja, da gre zgolj za "nomotehnične spremembe" zaradi uskladitve slovenske zakonodaje z direktivo Evropske Unije. Zadevna ureditev, kot zapisana v 1. in 2. členu zadevnega zakona pa ni skladna z Direktivo katere implementacijo zahteva Evropska Komisija. Z takšno ureditvijo, Slovenija ne bo izpolnila zahteve iz uradnega opomina Evropske komisije v opominu, ki ga je Slovenija prejela zaradi neustreznega prenosa določenih določb Direktive. Za nadaljnjo pojasnitev prosim glej pripombe k 2. členu.

2. Pripombe k 2. členu

Spremembe 5. člena Zakona o zaščiti živali.

Zaradi uskladitve z izrazom v 15. točki Direktive se v členu beseda »poskus« nadomesti z besedo »postopek«.

Iz zadevnega člena izhajajo neskladja pri uporabi besede postopek.

- 13. točka 5. člena

*»pes pomočnik invalidov je pes, ki je šolan ali je v **postopku** šolanja za pomoč invalidom in spremlja invalidno osebo ali svojega trenerja«*

- 14. točka 5. člena

*»pes vodič slepih je pes, ki je šolan ali je v **postopku** šolanja za vodenje slepih in spremlja slepo ali slabovidno osebo ali svojega trenerja«*

- 17. točka 5. člena

*»17. prevoz živali je **postopek**, povezan s premeščanjem živali s prevoznim sredstvom, in traja od natovarjanja živali v kraju izvora do raztovarjanja živali v namembnem kraju;«*

Skladno z direktivo je postopek (1. točka 3. člena): kakršno koli invazivno ali neinvazivno uporabo živali v poskusne ali druge znanstvene namene, z znanim ali neznanim izidom, ali v izobraževalne namene, ki lahko živali povzroči določeno stopnjo bolečine, trpljenja, stiske ali trajnih poškodb, enakovredno ali hujšo od vboda igle, izvedenega v skladu z dobro veterinarsko prakso.

To vključuje kakršno koli ravnanje, ki namenoma povzroči ali po vsej verjetnosti lahko povzroči rojstvo ali izvalitev živali ali ustvari in ohranja pri življenju gensko spremenjene linije živali v katerem koli od takšnih stanj, vendar izključuje usmrtitev živali samo zaradi uporabe njihovih organov ali tkiv.

EU direktiva res uporablja izraz "postopek", iz razlage izraza pa je jasno, da gre izključno za poskuse, ki se izvajajo na živalih. Čeprav potrebe po zamaskiranju izrazov ni, še posebno bi se bilo tega potrebno izogibati ko pride do zaščite živali, mora Slovenija pri implementaciji direktive poskrbi za dosledno uporabo izraza »postopek« v 5. členu, saj skladno z besedilom direktive postopek pomeni uporabo živali v poskusne ali druge znanstvene namene.

3. Pripombe k 4. členu

Za 6. členom se doda nov 6.a člen, ki se glasi:

»6.a člen

Lastništvo mačke se izkazuje z označitvijo mačke z mikročipom ter vpisom mačke in lastnika v centralni register psov ob smiselni uporabi prve in tretje alineje tretjega odstavka ter četrtega, petega, šestega in osmega odstavka prejšnjega člena.

Način označitve mačke in podrobnejše podatke o mački in njenem lastniku, ki se vodijo v centralnem registru psov, predpiše minister.«.

K obrazložitvi členov je navedeno: »Označevanje mačk je eden izmed osnovnih prvih korakov k odgovornemu lastništvu živali. Odgovorno lastništvo je pogoj za zmanjševanje števila zapuščenih mačk v Sloveniji, zato nova določba vpeljuje označevanje mačk z mikročipi in vpis mačke in njenega lastnika v centralno bazo podatkov. Navedena določba opredeljuje zbiranje in upravljanje s podatki ter upravljalca centralne baze podatkov o mačkah.« Zaradi odnosa do mačje populacije, predvsem zunaj urbanih območij, bi bilo potrebno poskrbeti tudi za populacijo t.i. »prostoživečih mačk« in vzpostaviti sistem odgovornega lastništva primarno na območjih, kjer že znanje o primerni oskrbi mačk ni zadostno, mačke so ne-sterilizirane in nekastrirane, prepuščene na milost vplivov narave, za njih ni poskrbljeno s primerno hrano, kaj šele veterinarsko oskrbo. Posledice tega čutijo živa bitja, ki jih zaradi preštevilčnosti ubijajo po »starih praksah« (utapljanje, zadušitev), če niso prepuščene naravnim vplivom ali prometu. Na problematiko, ki se vsako leto le povečuje, redno opozarjajo društva in zavetišča, v letu 2018 je večina slovenskih zavetišč že julija poleti zaprla vrata zaradi prevelikega števila mačkov, kot posledica novih legel. Izkazovanje lastništva lahko vpliva na del neodgovorne skrbi za živali, vendar večinski problem v Sloveniji leži v ruralnih območjih, kjer ni nobenega nadzora nad lastništvom, sterilizacijo, kastracijo in zdravstvenem stanjem mačk. Zahteva po čipiranju mačk bi bila smiselna le ob sočasni ureditvi na novo dodanega 32.a člena (14. člen zadevnega Zakona), kjer bi se predpisala obveznost nadzora nad populacijo prostoživečih mačk ob sočasnih učinkovitih izvedbenih ukrepih. Nadzor nad populacijo mačk na območju občin bi moral biti v pristojnosti občinskih organov, ki bi se lahko pri tem povezali z obstoječimi društvi, ki že dlje časa delujejo na teh področjih; občine bi morale imeti določen organ, ki nadzoruje populacijo mačk če je ta lastniška ali nelastniška; omogočena bi morala biti možnost ustanovitve posebnih skupin v povezavi z neprofitnimi društvi, kjer ta obstajajo, ki bi nadzorovala določena območja.

Takšen člen bi bilo smiselno v zakon vpeljati ob sočasni kazenski določbi v 46.a členu Zakona o zaščiti živali, v nasprotnem primeru taka določba ostane le črka na papirju, ki je v realnosti ni možno izvršiti.

4. Pripombe k 5. členu

Za 11. členom se doda nov 11.a člen, ki se glasi:

»11.a člen

Uprava z odločbo v upravnem postopku ugotovi, da je pes nevaren, in ga v centralnem registru psov označi kot nevarnega.

Pritožba zoper odločbo iz prejšnjega odstavka ne zadrži izvršitve.«

V obrazložitvi k 5. členu se navaja predvsem potreba, da se psa označi kot nevarnega zaradi zaščite javnega interesa.

»Nevarnost ugriza psa je potrebno preprečiti, ne glede na njegovo izzvanost, saj je posledica ugriza lahko huda telesna poškodba, iznakaženost ali celo invalidnost, kar je zaradi zaščite javnega interes potrebno preprečiti.«

»Nevaren pes mora biti na javnem mestu na povodcu in nositi nagobčnik, ali biti zaprt v pesjaku ali objektu ali bivati v ograjenem prostoru z ograjo visoko najmanj 1,8 m, ki je na vhodu označen z opozorilnim znakom. Nevarnega psa ni dovoljeno zaupati v vodenje osebam, ki so mlajše od 16 let. Navedeni preventivni ukrepi preprečujejo nadaljnje ugrize in napade ne glede na izzvanost.«

Čeprav nevaren pes predstavlja upravičen javni interes za izvajanje ukrepov zaščite, bi primarni fokus države moral biti na skrbnikih takšnih psov, saj slovenska zakonodaja ne predpisuje nobenih trajnostnih ukrepov, ki bi tem osebam preprečile možnosti skrbništva živali, ki jih v veliki večini z lastnimi dejanji in neprimerno vzgojo ustvarjajo v nevarna bitja. Nenehno poudarjanje, ne glede na izzvanost, in sočasno opuščanje ukrepov v zakonu proti skrbniku takšne živali, je povsem nepravilno do živali, ki postanejo primarna tarča in žrtev ukrepov v teh postopkih, medtem ko skrbniki ne prevzemajo glavni del odgovornosti. Ukrepi, ki jih zakon predvideva, so ukrepi, ki lahko bremenijo le skrbnika živali, saj jih sama žival ne more izvajati in tako poskrbeti za preventivo pred naslednjimi napadi, zato bi se bilo potrebno povsem osredotočiti na ukrepe, ki bi svetovali, psihološko pomagali skrbnikom takih živali; v skrajnem primeru ko se po presoji vseh dejstev ugotovi nesposobnost za lastništvo živali, raje poskrbeti za ukrep prepovedi lastništva živali ali centralni register prestopnikov s področja zaščite živali.

5. Pripombe k 7. členu

Za 20.a členom se doda nov 20.b člen, ki se glasi:

»20.b člen

Osebe, ki v odobrenih organizacijah opravljajo naloge oskrbe ali usmrčitve živali, izvajajo postopke na živalih, načrtujejo in vodijo projekte, ter osebe, ki skrbijo za dobrobit živali, morajo biti ustrezno izobražene in usposobljene.

Usposabljanje oseb iz prejšnjega odstavka obsega teoretični in praktični del ter pisno preverjanje znanja. Upravni organ, pristojen za veterinarstvo, vodi evidenco o opravljenem pisnem preverjanju znanja z naslednjimi podatki: osebno ime, naslov prebivališča, datum rojstva, stopnja izobrazbe, vrsta in vsebina usposabljanja ter datum usposabljanja in zaporedno številko potrdila.

Usposabljanje lahko izvajajo pravne ali fizične osebe, ki so registrirane za dejavnost izobraževanja in izpolnjujejo pogoje glede strokovne usposobljenosti predavateljev, glede prostorov in opreme, ter predložijo program usposabljanja, ki ga odobri upravni organ, pristojen za veterinarstvo. O izvedenih usposabljanjih morajo voditi evidenco, ki vsebuje naslednje podatke o udeležencih usposabljanj: osebno ime, naslov prebivališča, datum rojstva, stopnjo izobrazbe, vrsto in vsebino usposabljanja ter datum usposabljanja in zaporedno številko potrdila o zaključenem usposabljanju.

Strokovnjak za dobrobit živali iz drugega odstavka prejšnjega člena vodi evidenco o vseh usposobljenih osebah, ki delajo z živalmi v postopkih, z naslednjimi podatki: osebno ime, stopnja izobrazbe, datum usposabljanja in zaporedna številka izdane potrdila o zaključenem usposabljanju.

Podrobnejše pogoje glede usposabljanj, predavateljev, vsebine programa usposabljanja ter vodenja in vsebine evidenc o usposobljenih osebah, evidenc o izvedenih usposabljanjih in opravljenih izpitih predpiše minister.«

Strokovnjak za dobrobit živali je omenjen v 2. odstavku 20.a. člena Zakona o zaščiti živali, vendar nikjer niso definirane njegove pristojnosti (razen da vodi evidenco iz četrtega odstavka 20.b člena) niti zakaj poseduje naziv strokovnjaka za dobrobit živali, niti kako je imenovan ali razrešen.

20. a člen opredeljuje tudi v tretjem odstavku Komisijo za dobrobit živali, katere naloge so sicer definirane, vendar glede na netehnične povzetke v povezavi s poskusi oz. postopki na živalih s spletne strani MKGP je njihova vloga precej pavšalna. Uporaba načela 3R, ki naj bi povečevala dobrobit živali v postopkih poskusov na njih, je namreč v skoraj vsakem netehničnem povzetku predstavljena na isti način z golimi trditvami: ta poskus je nujno izvesti na živalih, ker drugače bi bila funkcionalnost in rezultati poizkusa okrnjena; število živali je minimalno za izvedbo poskusa; prisotnost usposobljenega osebja oziroma nastanitev v parih za izboljšanje pogojev poizkusov na živalih.

Gre za očitno prazna imenovanja, kjer se odgovornosti takih »strokovnjakov« in »komisij« ne vzpostavlja, skrb za dobrobit živali v takih postopkih pa ni realno zagotovljena oziroma kljub kršitvam do posledic na ravni strokovnjakov in komisij ne prihaja. Strokovnjaki s teh področij bi morali dokazati delovanje za dobrobit živali, preden so lahko »strokovnjaki« s tega področja.

Na tem mestu bi opozorili tudi na nedosledje 17. in 23. člena veljavnega Zakona o zaščiti živali. V 17. členu je določeno v prvi alineji: »*prevoz živali, ki niso sposobne za prevoz (živali v predpisanem obdobju pred ali po porodu, bolne ali poškodovane živali ter novorojene živali, pri katerih popkovina ni povsem zaceljena); ta določba ne velja za bolne ali poškodovane živali in za živali, ki se prevažajo z namenom zdravljenja, če je prevoz odobril pristojni veterinarski delavec, ali zaradi znanstvenih raziskav, če je prevoz odobril pristojni veterinarski delavec ali **strokovnjak za zaščito živali** iz prvega odstavka 23. člena tega zakona;*«. Nadalje v 23. členu se strokovnjaka za zaščito živali sploh ne omenja, temveč je govora o etični komisiji, kot svetovalnem organu pri odobritvi poskusov na živalih (neobvezujoča mnenja). Tako so z zakonom podeljene zelo močne pristojnosti organu, katerega vloga z zakonom sploh ni definirana, ni vzpostavljen sistem nadzora in odgovornosti, kar zaščito živali v segmentu poskusov oziroma procesov na živalih naredi le provizorično.

6. Pripombe k 8. členu

Prvi odstavek 21. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Postopke na živalih lahko izvajajo le uporabniške organizacije, ki so odobrene v skladu z 20.a členom tega zakona in imajo dovoljenje upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo.«.

Drugi odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»O vlogi za dovoljenje odloči upravni organ, pristojen za veterinarstvo, po pridobitvi ocene etične komisije iz 23. člena tega zakona o utemeljenosti in obsegu predlaganega projekta. V dovoljenju se navedejo uporabniška organizacija in sedež, oseba, odgovorna za izvajanje projekta v skladu z izdanim dovoljenjem, lokacije, kjer se bo projekt izvajal, pogoji, pod katerimi je dovoljeno izvesti predlagane postopke, in morebitna zahteva za retrospektivno oceno projekta. Dovoljenje se izda za omejen čas glede na namen projekta in najdlje za pet let.«.

Šesti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Dovoljenje se odvzame, če uporabniška organizacija projekt izvaja v nasprotju z izdanim dovoljenjem in to ogroža dobrobit živali. Če ugotovljene nepravilnosti ne ogrožajo dobrobiti živali, upravni organ, pristojen za veterinarstvo, uporabniški organizaciji odredi ukrepe in rok za odpravo nepravilnosti. Če uporabniška organizacija v odrejenem roku ne odpravi nepravilnosti, se ji dovoljenje odvzame. Odvzem dovoljenja ne sme neugodno vplivati na dobrobit živali, ki se uporabljajo ali so se nameravale uporabiti v postopkih v okviru projekta, za kar je odgovoren vodja projekta. Uporabniška organizacija lahko ponovno zaprosi za dovoljenje po treh mesecih od izvršljivosti odločbe o odvzemu dovoljenja.«.

V tretjem, četrtem, petem in sedmem odstavku se črta besedilo »za poskus«.

V obrazložitvi je navedeno: *»V besedilo drugega odstavka je dodana ocena etične komisije, ki mora biti vključena v obdobje odločanja upravnega organa. V besedilo šestega odstavka je dodano, da odvzem dovoljenja ne sme neugodno vplivati na dobrobit živali, ki se uporabljajo ali so se nameravale uporabiti v projektu. V uradnem opominu je Evropska komisija navedla, da prenos teh določb ni bil dovolj jasen.«* Z prenosom teh določb, bi bilo potrebno v smeri doseganja dejanskega vpliva na dobrobit živali v postopku izvajanja poskusov na le-teh, narediti te učinkovite. Tudi Evropska komisija je očitno opazila neodločnost in površnost, ko je potrebno vpeljati ukrepe za zaščito živali v sistem obstoječih praks. V Sloveniji kljub »spremembam zakonodaje«, ustanavljanjem novih organov in teles, če tem ne podelimo realnih pristojnosti le še povečujemo obremenitev veterinarskih in drugih inšpekcij, ki že sedaj ne izvajajo zakonodaje, zaradi preobremenjenosti. Medtem pa so ustanovljeni novi nazivi in nova telesa, ki se jim nalaga delo in zahteva po strokovnosti, vendar njihova mnenja, priporočila in strokovno znanje, ki se zahteva in financira, ne pomenijo povsem nič v postopku, kjer je zaščita živali res potrebna.

Iz teh razlogov predlagamo, da je ocena etične komisije vključena v obdobje odločanja upravnega organa in v primeru zadržkov etične komisije, je potrebno ustanoviti posebno strokovno skupino, ki sestoji iz člana etične komisije, člana organizacije – predlagatelja procesa, člana upravnega organa in člana organizacije, ki deluje na področju zaščite živali (npr. Strokovni svet za zaščito živali). Njihove odločitve morajo biti javne in dostopne saj je potrebno dati možnosti javnosti in javni presoji, da se vsaj v mejnih primerih lahko seznanijo in izrazi z vprašanjem poskusov na živalih.

Poleg pavšalne določbe, da odvzem dovoljenja ne sme negativno vplivati na dobrobit živali, bi bilo potrebno določiti odgovorno osebo, ki poskrbi, da se živali ne evtanazira ali še »muči« naprej, kljub prekinitvi poskusa. To bi bila lahko ena od nalog »Strokovnjaka za dobrobit živali« ali »Komisije za dobrobit živali«, ki bi imela obveznost poročanja Etični komisiji s predložitvijo dokazov, kam so bile živali nameščene oziroma v primeru usmrtnice z

utemeljivijo, zakaj je bila evtanazija v njihovem interesu. Vse osebe, ki sodelujejo v telesih, ki naj bi delovale v smeri dobrobiti živali, bi bilo potrebno zagotoviti temeljito izobraževanje s področja dobrobiti živali, kamor bi bilo smotrno vključiti tudi strokovnjake iz različnih organizacij zaščite živali, ki delujejo v interesu zaščite živali neprofitno in bodo lahko najbolj nepristransko podali mnenje o dobrobiti živali z vidika njihovih interesov.

7. Pripombe k 9. členu

21.a člen se spremeni tako, da se glasi:

»21.a člen

Postopke na živalih je dovoljeno izvajati le za naslednje namene:

a) temeljne raziskave;

b) translacijske ali uporabne raziskave s katerim koli od naslednjih ciljev:

– odvrčanje, preprečevanje, diagnosticiranje ali zdravljenje bolezni, slabega zdravstvenega stanja, drugih bolezenskih sprememb ali njihovih učinkov pri človeku, živalih ali rastlinah,

– ocena, odkrivanje, uravnavanje ali spreminjanje fizioloških stanj pri človeku, živalih ali rastlinah,

– dobrobit živali in izboljšanje proizvodnih pogojev za živali iz vzreje za kmetijske namene;

c) razvoj, izdelava ali preskušanje kakovosti, učinkovitosti in varnosti zdravil, živil in krme ter drugih snovi ali izdelkov za doseganje cilja iz prejšnje točke;

č) zaščita naravnega okolja zaradi varovanja zdravja ali dobrobiti ljudi ali živali;

d) raziskave, usmerjene v ohranjanje živalskih vrst;

e) visokošolsko izobraževanje v skladu z 22. členom tega zakona ter usposabljanje za pridobitev, ohranjanje ali izboljšanje strokovnega poklicnega znanja;

f) sodnomedicinske raziskave.

Za postopek na živali se ne štejejo neeksperimentalne kmetijske prakse, neeksperimentalne klinične veterinarske prakse, veterinarska klinična preskušanja, potrebna za izdajo dovoljenja za promet z zdravilom za uporabo v veterinarski medicini, prakse, ki se izvajajo za namene priznane reje živali, in prakse, ki se izvajajo predvsem za namene identifikacije živali.

Za izdajo dovoljenja mora postopek izpolnjevati naslednje splošne pogoje:

– izvaja se v okviru projekta;

– izvaja se znotraj uporabniške organizacije, razen če upravni organ, pristojen za veterinarstvo, dovoli odstopanje na podlagi znanstvene utemeljitve;

– izvaja se pod splošno ali lokalno anestezijo živali v postopkih, razen če je to neprimerno glede na namen postopka in se uporablja analgezija ali druga ustrezna metoda za zagotovitev, da sta trpljenje in stiska živali v postopkih čim manjša;

– izvaja se na laboratorijskih živalih, ki izvirajo iz vzrejne organizacije, razen če upravni organ, pristojen za veterinarstvo, dovoli odstopanje na podlagi znanstvene utemeljitve;

– upošteva se načelo 3R;

– za izvajanje postopka, oskrbo živali v postopkih ter usmrtilcev živali v postopkih je na kraju samem na voljo dovolj osebja, ki je ustrezno izobraženo in usposobljeno;

– uporabniška organizacija zagotovi ustrezne naprave in opremo za učinkovito in nemoteno izvajanje postopkov.

Postopek na živali ni dovoljen:

– če povzroča hudo trpljenje ali stisko, ki sta dolgotrajna in ju ni mogoče olajšati;

– če se priznava druga znanstveno zadovoljiva metoda ali preskusna strategija, ki ne zahteva uporabe živih živali;

– za preskušanje bojnih sredstev, kozmetičnih preparatov, tobačnih ali alkoholnih izdelkov;

– brez anestezije, če se uporabljajo sredstva za hromljenje mišic. «

Visokošolsko izobraževanje, še posebno za poklice, kjer imajo osebe stike z živalmi ali ljudmi bi moralo potekati brez potrebe po izvajanju poskusov na živalih. Taki dijaki oziroma študenti bi lahko sodelovali oziroma opazovali poizkuse izvedene v drugih organizacijah; po podatkih iz leta 2017 je bilo namreč uporabljenih 5.142 živali za poskuse, kar ni zanemarljiva številka in večanje poskusov za namene izobraževanja nikakor ni v interesu razvoja zaščite živali na področju poskusov na živalih. Poskusi na živalih z razvitim živčnim sistemom za zaznavanje bolečin v izobraževalne namene se v današnjem svetu ne bi smeli nikakor izvajati ob znanju, ki ga imamo o nevroloških sposobnostih živali in neverjetno grozljivemu številu že izvedenih poskusov na živalih v preteklosti. Potrebno bi bilo razmisliti o povezovanju Etične komisije ali upravnega organa z izobraževalnimi institucijami na tem področju in združiti izobraževanje s poskusi na živalih (npr. pri razvoju novih zdravil) ter tako delovati res v smeri zmanjšanja števila nepotrebnih poskusov.

Naštevaje kar ne spada pod postopek na živali je zelo splošno in obširno ter nikakor ni strogo zamejeno skladno s trendom zamejevanja poskusov na živalih Evropske unije le na izjemne primere. Potrebna bi bila stroga definicija teh izrazov znotraj samega Zakona o zaščiti živali in tako preprečiti, da podzakonski akti ožijo področje zaščite živali zaradi prevelike diskrecije pri sprejemanju predpisov.

Upoštevanje načela 3R bi bilo potrebno bolj konkretizirati, saj v praksi ne prihaja do izraza, kar je povsem jasno iz pregleda objavljenih Netehničnih povzetkov predlagateljev poskusov na živalih. V zakonodajo bi bilo potrebno uvesti uporabo strogega testa sorazmernosti, ki bi ga moral uporabljati primarno predlagatelj testiranja na živalih; obenem pa naknadno še upravni organ, ki odloča o dovoljenju oziroma Etična komisija v predhodnem postopku. Le z izvedbo in argumentacijo izvedenega testa sorazmernosti se lahko primerno presoja teža posegov v zaščito živali in ali je tak poseg res nujen, primeren za dosego cilja ter realno ne obstaja nobena druga možnost. Tako bi šele zadostili pogoji 3R, ki je bil uveden z namenom zaščite živali, ne le kot dodatna birokratska zahteva. Opustitev kakršnegakoli izvedenega testa v povezavi s posegom tako posega v družbeno zahtevo po varstvu živali in zahtevami Direktivi po učinkovitem testu 3R.

V povezavi s četrtem odstavkom (Postopek na živali ni dovoljen...) bi bilo potrebno med posamezne alineje dodati veznik »ali«, tako da že iz besedila jasno izhaja, da poskus ni dovoljen, v kolikor grozi katerakoli od možnih posledic navedenih v zadevnem odstavku.

8. Pripombe k 10. členu in 15. členu

23. člen se spremeni tako, da se glasi:

»23. člen

Minister v soglasju z ministri, pristojnimi za znanost, visoko šolstvo in okolje, ustanovi etično komisijo za postopke na živalih.

Naloge etične komisije so:

- izdajanje ocene iz drugega odstavka 21. člena tega zakona o utemeljenosti in obsegu predlaganega projekta;*
- izdajanje mnenja iz drugega odstavka prejšnjega člena o znanstveni utemeljenosti odstopa od uporabe laboratorijskih živali za delo na izoliranih organih, tkivih in truplih;*

- sprejemanje načelnih mnenj v zadevah, povezanih s pridobivanjem, vzrejo, nastanitvijo, oskrbo in uporabo živali v postopkih, za katere je bilo izdano dovoljenje, ter zagotavljanje izmenjave najboljših praks;
- izmenjava podatkov o delovanju komisij za dobrobit živali pri organizacijah iz 20.a člena tega zakona in ocenah projektov ter dobrih praksah v zvezi s postopki na živalih znotraj Evropske unije;
- druge naloge v zvezi s postopki na živalih in delu na izoliranih organih, tkivih in truplih živali na zahtevo upravnega organa, pristojnega za veterinarstvo.

Stroške priprave ocene iz prve alineje prejšnjega odstavka in mnenja iz druge alineje prejšnjega odstavka nosi predlagatelj.

Člani etične komisije za postopke na živalih so upravičeni do nadomestila v skladu s predpisi, ki urejajo povračila sejin.

Sredstva za izplačilo nadomestil iz prejšnjega odstavka zagotovi ministrstvo, pristojno za veterinarstvo.«

41. člen se spremeni tako, da se glasi

»41. člen

Minister v soglasju z ministri, pristojnimi za znanost, visoko šolstvo in okolje, izda predpis o natančnejših pogojih za izdajo dovoljenj za izvajanje postopkov na živalih, postopku, dokumentaciji, evidenci, poročilih in o etični komisiji ter o obveznostih strokovne osebe za zaščito živali, kadrovskih in drugih pogojih za izvajanje postopkov ter ravnanju z živalmi po končanem postopku.«

Etična komisija, kot obstaja v Sloveniji, je skrivnostna institucija, katere člani niso znani in ki nimajo nobene resnične pristojnosti v postopku odločanja o izdaji dovoljenja za poskus oziroma postopek na živalih. Glede na dostopnost javnih informacij in glede na dejstvo, da so člani financirani iz državnega proračuna, je potrebno sestavo in delo komisije narediti javno.

Na spletni strani Ministrstva so člani Etične komisije priznani strokovnjaki s področja veterine, medicine, biologije, farmacije, zootehnike itd., vendar kateri so ti priznani strokovnjaki, ni javno znano. V Pravilniku o etični komisiji za poskuse na živalih imajo v 3. členu navedeno, da je eden izmed rednih članov lahko predstavnik nevladne organizacije, ki deluje na področju varstva in zaščite živali, vendar tako predstavništvo ni znano.

V Pravilniku je v 6. členu navedeno, da so seje etične komisije za javnost zaprte ter da so zapisniki etične komisije s sprejetimi sklepi brez osebnih imen članov etične komisije, vlagatelj vlog ter strokovnih mnenj javno dostopni. Ravno delo etične komisije je bistveno v postopkih izdaje dovoljenj za poskuse na živalih in zaščite njihovih interesov, zato se tajnost članov izogiba zdravemu razumu in je v nasprotju z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja. Na področju zaščite živali gre za področje v javnem interesu kjer je transparentnost bistvena. Ravno zaradi pomanjkanja transparentnosti v obstoječih praksah in dopuščanja večdesetletnega statusa quo so potrebni dosledni ukrepi z posledicami in vzpostavljanjem odgovornosti. Javnost in transparentnost informacij pa je eno izmed temeljnih načel delovanja javne uprave, zato »skrivanje« imena članov etične komisije na zapisnikih nima podlage.

Pripombe k 13. členu

Peti odstavek 31. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če zavetišče zapuščene živali ne odda v 45 dneh od dneva, ko je bila žival nameščena v zavetišče, krije nadaljnje stroške oskrbe živali imetnik zavetišča, v katerem je žival nameščena.«

Primarno pozdravljamo prepoved evtanazije, ki je bila že dolgo pričakovana in spodbujana s strani slovenske javnosti. Obenem pa bi predlagali spremembo načina financiranja, saj bi bilo to občutno breme za zavetišča, ki se že tako soočajo z finančnimi in prostorskimi stiskami. Kot izhaja iz obrazložitve predlaganih sprememb, gredo te v smeri odgovornega skrbništva nad živalim, ki je standard, ki bi ga vsak skrbnik živali rabil spoštovati. Živali, ki torej nimajo svojega skrbnika bi morale biti podvržene oskrbi in vzdrževanju celotne družbe to pomeni države, družbene tvorbe, katere glavni podstat je njena družba – državljani, in kateri delovanje omogočajo (v veliki večini) ravno dajatve državljanov. Zato bi bilo smiselno, da so živali v zavetiščih skrbništvu države in občin, ki bi do oddaje morale poskrbeti za njih. Finančno bi ta obveznost morala biti deljena med državo in občino; tak način financiranja pa bi spodbudil tudi občine, da bolj nadzorujejo probleme nezaželenih legel, ki so posledica opustitve sterilizacij in kastracij.

Spodbujanje oddaje živali iz zavetišč pa verjetno ne bo spodbujeno z finančno obremenitvijo zavetišč; najbolj optimalen sistem bi bil, da je država ali občina skrbnik živali, katere financira, medtem ko bi neprofitna društva skrbela za te živali v okviru teh sredstev.

V skladu z navedenimi pomanjkljivostim vas pozivamo, da pripombe preučite ter jih vključite v zakonodajni postopek ter na njih utemeljeno odgovorite.

V pričakovanju odgovora vas lepo pozdravljamo.

Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice
Ostrožno pri Ponikvi - del 26
3232 Ponikva
E-mail: info@osvoboditev-zivali.org